

Ciril Zalaznik iz Zaklanca bo z nekaterimi dopolnitvami kmečkega poslopja lahko pridobil še nove prostore za razvoj obrti

OD ZAKLANCA DO DOBROVE – OD ZAKLANCA DO DOBROVE

Dan je od dneva – bogatejši

Kakorkoli obrneš čas, zimsko popoldne je prekratko. Sonce le za toliko hipov prebije megleni plašč nad vasmi ljubljanskega prstana, da ti poruši svetlobna razmerja med očesom in objektivom ter filmom. Svetloba nenadoma dobiva toliko odtenkov, da ti odpove vsa priučena lestnica zaslonk o 4 do 11. V temnici te čakata Jeza ali Veselje.

To je še najmanjše zlo. Znatno hujše je tisto, ki ga menda zavestno povzroča naša cestna zakonodaja. Na preozki cesti ne sme biti oznak na sredini ceste. Meter je meter. V neprebojni megli pa si upaš meter komaj z milimetrom enačiti. Le malo preveč na desno... OJOJ... le za korak preveč na levo... OJOJ. Po široki cesti je lahko voziti... Morda so zakonodajalci računali le na svetle dni.

Cesta od Zaklanca do Dobrove in od Dobrove do Ljubljane pa je predvsem ozka, vijugasta in v meglenem popoldnevu in večeru past pri pasti. Lahko bi bile po sredini ceste tudi pike, samo da bo voznikovo oko lahko sledilo cilju.

Kmetija – obrt

Vedo povedati, da bi občasni obiskovalci Zaklanca danes težko našli hišo, v kateri stanuje 23 letni Ciril Zalaznik. Pred dvema letoma je bila to kmetija z mnogimi pristopi, ki so bili taki, kot jih je naredila narava.

Danes je to nekdanja kmetija in razvijajoča se obrtna delavnica.

»Pri Francu Marinku sem se izučil za ključavničarja,« je zastavil besedo Ciril.

»Nekaj časa sem delal pri njem, potem pa sem se zaposlil pri Francu Birtiču. V tem času se je položaj na naši kmetiji močno spremenil. Oče je umrl, brat se je ponesrečil, mama je odšla. Ostal sem sam.«

To je bilo pred letom in pol.

»Da. Odločil sem se, da nadaljujem na svojem domu z obrtjo. Pretekli meseci niso bili lahki. Najprej sem moral urediti delavnico, zasilno skladišče, dostope do hiše in vse skupaj zaokrožiti z okrog 200 metri ograje.«

S stroji ste dobro opremljeni.

»Za sedanji proizvodni program zadostuje. Preko ONIKS-a delamo za Litostroj opremo za viličarje, kabine za žerjave za Mostovno, kabine za motorna dvigala in druge izdelke industrijske karoserije.«

Za koliko časa imate naročila?

»Za dobro leto. Pripravljam se tudi na izdelavo montažnih stopnic.«

V delavnici delate že trije. Vam je žal, da ste se odločili za obrt?

»Ni mi žal. Najprej sem bil sam, ker pa imam dovolj naročil, sem delavnico razširil in v njej sedaj delamo trije. Mislim, da je najpomembnejše to, da nisem prostorov zanemaril, ampak da jih stalno urejam in opremljam za obrt. Da to ni majhno delo, naj povem, da sem samo za uravnavo dvori-

šča porabil 23 ton cementa. Prav gotovo sem storil družbeno koristno delo, ko sem se odločil, da ne prosim za zemljišče za novo obrtno delavnico, ampak da jo uredim v prostorih nekdanje kmetije.«

Koliko za telefon?

»Franc Urbančič je dobre pol leta predsednik vaške skupnosti Brezje pri Dobrovi. To je bil zanj osebno neprijeten čas, saj je hodil na zdravljenje v Ljubljano. Pri delu ga je pred letom in pol zagrabil kmečki stroj in mu povzročil rane na roki.«

Za vaško skupnost Brezje pa bo Francova bolniška vredna zlata. Dovolj ima časa, da pogosto, redno, dosledno pritiska na najrazličnejše kljuge in ne pusti pri miru tistih, ki bi lahko pomagali rešiti nekatere nerešene probleme tega območja.

»Vsekakor smo veseli dopisa Podjetja za PTT promet Ljubljana, da bomo tudi Grabnarji lahko dobili telefon. Centrala na Dobrovi ima sicer prostih le 40 mest, a upamo, da jih bomo v Brezje, ki štejejo okrog 75 hiš, dobili več, kot predvideva prvotni razrez. Računajo, da bo stala napeljava od Dobrove do Brezij (6,5 km) okrog dva milijona dinarjev. Brezjani bomo morali krepko poprijeti za delo in kar precej globoko seči v žep, da bo tudi pri nas zazvonil telefon.«

To je za krajanje najpomembnejša vest. Pred nedavnim smo kupili tudi sejalnico. Ustanovljamo žitno skupnost. Pri tem nam krepko pomaga TZO Vič. Če smo lahko s tem zadovoljni, pa nismo s hidromelioracijo, ki je bila izvedena v dolini. Horjulščica nam

po melioraciji v Horjulski dolini sedaj poplavlja 30 do 50 hektarov kmetijskih površin. Zavzemamo se, da bi tudi pri nas izvedli hidromelioracijo odprtega sistema.

V vaški skupnosti Brezje se pripravljamo tudi na obnovo električnega omrežja. Ta je nujna, saj kmetje na določenem delu vasi ne morejo uporabljati kmetijskih strojev in naprav. Tudi tokrat bomo pomagali z udarniškim delom.«

Pogosta zamerljivost

Delavci verjetno težje občutimo zamerljivost posameznega organa, skupnosti ali odgovorne osebe, kot pa občani, ki so odvisni od svojega osebnega dela. Kmetje pogosto tarnajo, da zaradi tega ali onega nesporazuma ne dobijo v običajnem času gradbenih dovoljenj, da ima mleko včasih nenavadno malo maščobe, itn. S takimi izkušnjami se je kljub svoji mladosti že kar precejkrat srečal 22-letni kmet Tone Dolinar. Predvsem meni, da smo preveč zamerljivi in, da ima to predvsem prehode posledice.

Prav gotovo je ta vsestranska, tudi človeška, odvisnost ena izmed ovir, da se mladi

uporabili, ker je bilo premokro. Pri nas sušimo pšenico v kozolcih.«

Pustiva žito. Kako? je z gospodarskimi prostori na vaši kmetiji?

»Pred tremi leti sem zgradil hlev in stolpna silosa. V hlevu je 27 stojšč, silosa pa sprejmeta 60 kubikov silazne koruze in trave.«

Cene?

»Te kmeta vedno žulijo. Odkupne cene javno sicer povečajo, mi pa običajno dobivamo toliko kot preje, ali pa celo še manj. Krave ob isti krmi, skrbi, negi in ob zdravju dajejo čez noč za nekaj desetink manj mastno mleko. Zato bi bil čas, da ukinejo plačevanje mleka po tolsči, in naj uvedejo plačevanje po beljakovinah.«

»Ob takem ravnanju je kmet nemočen?

»Nemočen je tudi pri boleznih in poškodbah. Ko me je »povljal« traktor, sem se odločil, za kooperantsko zavarovanje. Letno plačam okrog 30 tisoč dinarjev prispevka.«

Bi se zaposlil v tovarni?

»Imam šest let delovne dobe. A v tovarno ne grem več. Seveda, če bo ostala vsa zemlja, ki pripada kmetiji. Obdelovalne zemlje ne smejo pozidati.«

Dobrovčani brez skrbi

V vsaki vasi je nekaj posameznikov, ki žrtvujejo svoje ideje, znanje in čas za skupen razvoj. Na Dobrovi je na vodovod vezano ime Ivana Sveteta, pri gradnji vohohrana v Šimenčevem hribu pa kot še posebno mar-

Franc Urbančič

Tone Dolinar: »Višje odkupne cene, manj (izmerjene) maščobe v mleku. Zakaj?«

Franc Češnovar: »Dobrova je preskrbljena z vodo.«

neradi odločajo za kmetije.

Toneta je to nekajkrat že prizadelo, a poguma mu ni vzelo.

»Na naši kmetiji pridobimo letno okrog deset tisoč litrov mleka, zredimo šest pitalcev in požanjemo za prodajo okrog tisoč kilogramov pšenice. To so seveda tržni viški. Saj si ne moremo zamišljati kmetije brez krme (koruza), domačega kruha in živali, ki jih rabi kmetija za svoj obstoj.«

V vaši dolini že dolgo sejete pšenico?

»V naši vasi smo jo sejali vsa leta. Pri nas smo na pol ha lani pridelali dva tisoč kilogramov partizanke. Prav zaradi tega smo se tudi odločili, da bomo ustanovili žitno skupnost. Za okrog deset članov smo kupili za 55 tisoč dinarjev skupno sejalnico. Nismo je še

ljive radi naštejejo Vinka, Jožeta in Franca Dobnikarja, Jožeta Gregorčina in Pavla Setnikarja. Skupaj z drugimi vaščani, ki jih je vodil kot predsednik gradbenega odbora za črpališče in vodohran v Šimenčevem hribu Franc Češnovar, so opravili okrog štiri tisoč ur. Rezultat dela sta 100 kubični vodohran in povezava do črpališča. Ta novost omogoča stalno, popolno oskrbo vse Dobrove s pitno, potrošno in požarno vodo ter velik prihranek pri energiji, saj dela črpalka na črpališču le ponoči in se le enkrat vklopi in izklopi. Predračun za povezavo in vodohran je bil pet milijonov dinarjev. Dobrovčani pa so to naredili za 1,8 milijona lastnih sredstev.

STANE JESENOVEC

PREDLOGI ZA DOBROVŠKE ULICE

Iz zbora krajanov vaške skupnosti

Na zboru vaške skupnosti Dobrova, ki je bil dne 27. 12. 1982 je predsednik Maček Franc podrobno pojasnil načrt o razdelitvi vasi Dobrova v ceste in poti. Navedel je, da je nemogoče urejati vas zaradi neurejenih hišnih števil, saj se je Dobrova v zadnjih desetletjih zelo razširila z novimi gradnjami. Navzočim krajanom je predložil v rapravo naslednji predlog:

1. POLHOGRAJSKA CESTA – od mostu na Horjulščici do mostu pri Gradaščici. Ta cesta povezuje Ljubljano s Polhovim Gradcem.

2. HORJULSKA CESTA – od križišča pri črpalki do mostu čez potok Besenica – cesta, ob kateri stojijo stare in nove hiše in je dolga skoraj pet kilometrov, pelje proti Horjulu.

3. ADAMIČEVA CESTA – zajema celotno staro cesto skozi naselje Dobrova od zobozdravstvene ambulante do priklička na Horjulsko cesto. Cesta naj bi se imenovala po glasbenem pedagogu Emilu Adamiču, ki je živel v eni izmed hiš na kateri je tudi spominska plošča.

4. CESTA VLADIMIRA DOLNIČARJA-RUDIJA – od križišča s Polhograjsko cesto (pri spomeniku NOB) do križišča s Horjulsko cesto. Domačin Vladimir Dolničar-Rudi je bil narodni heroj, njegovo ime pa je skupaj s sto padlimi v času NOB vklesano na spomeniku ob tej cesti.

5. DOBROVŠKA CESTA – od križišča s Polhograjsko cesto pri transformatorju preko hriba, pri znamenju prečka Adamičevo cesto in dalje do vrtov. Cesta se vije po sredini naselja Dobrova.

6. NA VASI – od križišča Dobrovske ceste preko vasi do križišča s Adamičevo cesto. Ta cesta naj bi ohranila to ime prav zaradi vaške domačnosti, saj poteka po zgornjem delu vasi Dobrova.

7. POKOPALIŠKA CESTA – od križišča s Adamičevo cesto do pokopališča na Dobrovi. Kljub več predlogom je prevladoval ta, saj se cesta končuje ravno na začetku pokopališča.

8. CESTA 7. MAJA – od križišča ceste Na vasi do osnovne šole 7. maja. Krajevna

skupnost Dobrova praznuje 7. maja svoj krajevni praznik v spomin na pomembno zmago narodne zahte nad Italijani, ki jo je izbojevala 7. maja 1942 v Žirovskem grabnu. To ime nosi tudi celodnevna osnovna šola.

9. DEVCE – naselje je novo. To ime je že staro krajevno ime in so ga uporabljali krajanje že pred izgradnjo novega naselja.

10. ŠOLSKA POT – od križišča s cesto Na vasi prečka cesto 7. maja in se nadaljuje do Gradišnika. Do izgradnje šole je bila to poljska pot, sedaj pa je asfaltirana in po njej hodijo v šolo otroci.

S to razdelitvijo se bo Dobrova še bolj približala mestu. Da bi bila povezava še bolj tesna in stvarna je potrebno urediti tudi mestni promet, da bi se krajanje vozili na delo in z dela kot ljudje, saj je sedanji prevoz ob izteku dela nemogoč. Vesel si, če stojiš na eni nogi. V eni prejšnjih števil glasila Naša komuna je bilo sicer omenjeno, da se bo krožni prevoz podaljšal do Dobrove. Upamo, da bo obljuba postala resnica.

JOŽE KOMAT